

або нестандартно, залежно від реальної ситуації, що складається в процесі діяльності (наприклад, в іграх та єдиноборствах). Відомо також, що різні учні потребують для засвоєння фізичних вправ більше або менше часу. Якщо учень здатний добре координувати рухи, точно їх виконувати відповідно до вимог техніки, успішно перебудовувати свою діяльність залежно від умов, що складаються в процесі рухової діяльності, і швидко засвоювати фізичні вправи, то можна говорити, що він спритний.

Спритність – це складна комплексна рухова якість людини, яка може бути визначена як її здатність швидко оволодівати складно-координаційними руховими діями, точно їх виконувати відповідно до вимог техніки і перебудовувати свою діяльність залежно від ситуації, що склалась [6, 10, 11]. Спритність як комплексна якість розвивається у дошкільному, молодшому шкільному та підлітковому віці. У старшому шкільному віці спостерігаються невисокі темпи приросту спритності.

ВИСНОВКИ

Цілеспрямований розвиток рухових якостей у старшому шкільному віці здійснюється при обов'язковому диференційованому підході, це характеризується неодноразовим біологічним дозріванням юнаків та дівчат. Саме в 16-17 років рівень фізичної підготовленості юнаків є значно вищим ніж у дівчат. Це означає, що хлопці можуть виконувати великий об'єм навантажень із високою інтенсивністю. У юнаків педагогічний вплив повинен бути направлений на розвиток силових можливостей, витривалості, точності та швидкості рухових дій та вестибулярної стійкості.

Також у цей віковий період при виборі змісту засобів та методів для розвитку рухових якостей, необхідно паралельно впливати на органи та структури, що інтенсивно розвиваються, і на ті, які в своєму розвитку тимчасово відстають. Виконання цієї умови вважається обов'язковою, оскільки недотримання цього може негативно впливати на темп розвитку рухових якостей в інших вікових періодах.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Планується проведення педагогічного тестування для визначення рівня розвитку рухових якостей в учнів старших класів

ЛІТЕРАТУРА

1. Ашмарин Б.А. Теория и методика физического воспитания / Б.А. Ашмарин. – М.: Физкультура и спорт, 1990. – 287 с.
2. Волков Л.В. Физические способности детей и подростков / Л.В. Волков. – Киев: Здоровье, 1981. – 120 с.
3. Гужаловский, А.А. Основы теории и методики физической культуры: [учеб. для техн. физ. культ] / А.А. Гужаловский. – Москва: Физкультура и спорт, 1986. – 352 с.
4. Гужаловский А. А. Развитие двигательных качеств у школьников / А. А. Гужаловский. – Минск : Нар. освета, 1978. – 88 с.
5. Зациорский В. М. Физические качества спортсмена / В. М. Зациорский. – М. : Физкультура и спорт, 1970. – 200 с.
6. Лотоненко А.В. Приоритетные направления в решении проблем физической культуры студенческой молодежи / А.В. Лотоненко // Теория и практика физической культуры. – 1998. №6. – С. 21–24.
7. Носко М. О. Теоретичні та методичні основи формування рухової функції у молоді під час занять фізичною культурою та спортом : дис. док. пед. Наук : 13.00.09. / М. О. Носко – К., 2003. – 430 с.
8. Холодов Ж.К. Теория и методика физического воспитания и спорта: [уч. пособ. для студ. высш. учеб. заведений] / Ж. К. Холодов, В.С. Кузнецов. – М.: Изд. центр «Академия», 2003. – 480 с.
9. Шиян Б.М. Теория і методика фізичного виховання школярів / Б.М. Шиян – Ч. 1. – Тернопіль: Навч. Книга – Богдан, 2001. – 272 с.

УДК 378. 011.3 – 051: 613

Бугеря Т. М.

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

Розглянуто питання щодо якості фахової підготовки майбутніх учителів основ здоров'я та розгляд цього питання як педагогічної проблеми. Визначено, що одним із найважливіших напрямів сучасної професійної освіти є саме компетентнісна стратегія, яка пов'язана з перенесенням акценту на формування фахової компетентності майбутніх учителів основ здоров'я в галузі здоров'я людини.

Ключові слова: професійна підготовка, вчитель основ здоров'я, педагогічна проблема.

Бугеря Т.Н. Теоретические основы профессиональной подготовки будущих учителей основ здоровья. Рассмотрен вопрос качества профессиональной подготовки будущих учителей основ здоровья и рассмотрения этого вопроса как педагогической проблемы. Определено, что одним из важнейших направлений современного профессионального образования является компетентностная стратегия, которая связана с акцентированием на формирование профессиональной компетентности будущих учителей основ здоровья в области здоровья человека.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, учитель основ здоровья, педагогическая проблема.

Bugerya T. N. Theoretical principles of future health basics teachers training. The problem about the quality of future health basics teachers' professional training is considered and the consideration of this issue is a pedagogical problem. It was determined that one of the most important areas of modern professional education is precisely the competency strategy, which is associated with the carrying of the emphasis on the formation of professional competence of future health basics teachers in human health area.

Key words: professional training, health basics teacher, pedagogical issue.

Актуальність. Однією з передумов входження нашої держави до Європейського освітнього простору є саме впровадження європейських норм в освіті. Входження України до Європейського простору вищої освіти повинно привести до реалізації широкомасштабної стратегії модернізації системи освіти та наближення якості системи освіти до стандартів Європейської системи. Тому необхідність удосконалення системи освіти в Україні та підвищення рівня якості освіти є головним завданням, що насамперед обумовлено необхідністю створення позитивних умов для фахового становлення реалізації майбутнього вчителя основ здоров'я як професіонала. Тому вирішити цю проблему є можливим, якщо створювати сприятливі умови при підготовці майбутніх вчителів основ здоров'я.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми загальнопедагогічної підготовки вчителя у вищій школі приділяли увагу видатні вчені, як В. Бондар, І. Зязюн, Н. Кічук, Н. Кузьміна, Г. Нагорна, С. Сисоева, С. Харченко та ін.; формування готовності до професійної діяльності вивчали Л. Кандибович, А. Ліненко та ін. Проблемою здоров'я людини й формуванням культури здоров'я особистості займалися І. Брехман, М. Гриньова, В. Горащук, Г. Кривошеева та ін.[1] Важливе значення в контексті цієї проблеми має дослідження А. Радченко щодо підготовки майбутніх вчителів основ здоров'я у вищих навчальних закладах[8]. Водночас, як засвідчує аналіз науково-методичної літератури, питання теоретико-методичних засад професійної підготовки майбутніх учителів основ здоров'я вивчено недостатньо.

Метою цього дослідження стало вивчення проблем підготовки майбутніх учителів основ здоров'я у вищих навчальних закладах.

Основні завдання дослідження: 1) проаналізувати валеологічну, психолого-педагогічну літературу щодо особливостей підготовки майбутніх учителів основ здоров'я в умовах сучасної парадигми освіти; 2) здійснити аналіз навчальних планів, освітньо-професійної програми, освітньо-кваліфікаційної характеристики майбутнього вчителя основ здоров'я.

Методи дослідження містять аналіз валеологічної, психолого-педагогічної літератури та навчально-методичної документації.

Результати дослідження. Пріоритетна роль у навчанні основ здоров'я в загальноосвітніх навчальних закладах є виховання та формування валеологічної свідомості учнівської молоді шляхом психолого-педагогічного впливу на створення мотивації. Завданнями змісту освіти з основ здоров'я є створення в учнів сталих мотиваційних установок на здоровий спосіб життя як одну з головних умов формування духовного, фізичного, психічного аспектів здоров'я[1]. Знання з основ здоров'я дає можливість учням середньої школи усвідомити роль у формуванні, збереженні, зміцненні особистого здоров'я та сформулювати дбайливе ставлення до природного й соціального довголіття. Тому важливим є те, що майбутній вчитель основ здоров'я в умовах оптимізації навчально-виховного процесу з метою формування культури здоров'я та навичок здорового способу життя учня має володіти систематизованими глибокими і міцними теоретичними знаннями, а також практичними навичками та вміннями, котрі є необхідними для формування в школярів свідомого ставлення до власного здоров'я, а також практичних навичок вміння користуватись ними. Останнім часом стан здоров'я дітей та підлітків має стійку тенденцію до погіршення. У зв'язку з цим, актуальності набуває здоров'язберігальна освіта.

Здоров'язберігальна освіта — це організація процесу навчання, котра дає можливість забезпечення безпеки освітнього простору, відповідальність об'єму та змісту навчального матеріалу індивідуальним та віковим особливостям школярів, забезпечення збереження, зміцнення та формування розумового, психічного, фізичного та інших видів здоров'я. Тому особливого значення набуває значення розвитку валеологічного мислення в школярів. В валеологічному словнику поняття «валеологічне мислення» визначається як мислення, котре має креативну спрямованість стосовно особистісного здоров'я та здоров'я усіх оточуючих людей. Причому основою валеологічного мислення є саме мотивація здорового способу життя та валеограмотність [2].

В своїх наукових працях М. Гончаренко зазначає, що «сьогодні прогресивне людство розуміє, що освіта є інтегральним фактором національної безпеки та якщо ця інтеграція базується на вихованні духовності, навичок здорового способу життя, то така освіта надає сучасні, прогресивні знання, розвиває творче мислення, котре засновано на сучасному світогляді, формує духовну й моральну культуру гармонійно розвиненої особистості, громадянина-патріота України» [2, с. 3]. Ми цілком згодні з думкою автора щодо важливого значення системи освіти в вихованні духовності та формуванні культури здоров'я населення. Оскільки окрім фахівців з загальної етики, моралі, представників державної влади саме учителя основ здоров'я формують в дітей культуру здоров'я. Тому питання здоров'я дітей та молоді є головним критерієм національної безпеки України. Для нашого наукового дослідження важливим є дисертаційне дослідження М. Лук'янченка, яке присвячено теоретико-методичним засадам розвитку педагогіки здоров'я в Україні. Дослідником відкрито нову галузь, як педагогіка здоров'я. Автором зазначено, що метою педагогіки здоров'я є навчання особистості необхідної поведінки, дій, технік, котрі сприяють збереженню, а також зміцненню здоров'я людини [5]. Отже, при підготовці майбутніх учителів основ здоров'я важливим є нова галузь, як педагогіка здоров'я. На наш погляд, проблема формування, збереження, зміцнення здоров'я є актуальною не тільки в школярів, але й в майбутніх учителів основ здоров'я. Оскільки тільки педагог, який має ціннісне ставлення до свого здоров'я та здоров'я оточуючих на особистісному прикладі за допомогою превентивних заходів щодо збереження здоров'я на соматичному, психічному, а також соціальному рівнях зможе вирішити проблему здоров'я населення України. В умовах модернізації вищої освіти майбутній вчитель основ здоров'я повинен володіти ґрунтовними знаннями з валеології, основ медичних знань, безпеки життєдіяльності людини, доскональними фаховими вміннями. У майбутнього вчителя основ здоров'я важливо розвивати педагогічні здібності, фахову самосвідомість, а також формувати навички самонавчання та самовдосконалення. Тому формування готовності майбутнього вчителя основ здоров'я до професійної діяльності набуває особливої значущості в сучасних умовах.

В своїх працях О. Кучерявий зазначає, що «педагог забезпечує спрямованість особистості майбутнього фахівця на певні цінності професійного світу і на себе, розкриває зміст і особливості конкретного закону, наукової теорії чи технології, гіпотези, професіограми тощо» [4, с. 9]. Учений зазначає, що саме педагог може вплинути та спрямовувати в процесі навчання на цінності професійного розвитку людини. Отже, саме через систему якісної фахової освіти майбутніх учителів основ здоров'я можна вирішити важливу проблему погіршення стану здоров'я населення, що склалася останнім часом. Тому питання якісної підготовки майбутніх учителів основ здоров'я набуває особливої значущості. В Законі України «Про загальну середню освіту» зазначено, що «педагогічним працівником повинна бути особа з високими моральними якостями, яка має відповідну педагогічну освіту, належний рівень професійної підготовки, здійснює педагогічну діяльність, забезпечує результативність та якість своєї роботи; фізичний та психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки у навчальних закладах середньої освіти» [3]. У своїх дослідженнях О. Матвієнко зазначає, що нові суспільні вимоги до підготовки фахівця є насамперед передумовою виникнення науково-педагогічних інновацій, а саме, створення та використання нових дидактичних, освітніх систем, зміни структури освітнього процесу, його змісту, методів, форм, засобів та результатів, обґрунтування моделі знань фахівця відповідно до сучасних вимог, а також перспектив розвитку відповідної галузі [7].

Види та напрямки діяльності майбутніх учителів основ здоров'я, які покликані формувати в учнів мотивації свідомого ставлення до свого життя та здоров'я, стійки переконання насамперед пріоритету здоров'я як основної реалізації духовного, психічного, фізичного, соціального аспектів (рис. 1). На рисунку показано, що напрямки діяльності майбутнього учителя основ здоров'я дуже різноманітні й потребують знання педагогіки, соціології, медицини, психології, екології, безпеки життєдіяльності, валеології та інших

дисциплін для ефективної фахової діяльності. Найголовнішою діяльністю майбутнього вчителя основ здоров'я є педагогічна діяльність, яка свідомо спрямована на підготовку школярів до самостійної діяльності в відповідності з політичними, економічними, соціальними, естетичними та моральними цілями. Одним із напрямків діяльності майбутніх учителів основ здоров'я є спрямованість педагога на соціальне становлення особистості школярів. На соціалізацію школяра вплив мають уроджені та спадкові особливості, особистісна роль в саморозвитку та самовдосконаленні, а також фактори середовища.

Види та напрямки діяльності майбутніх учителів основ здоров'я

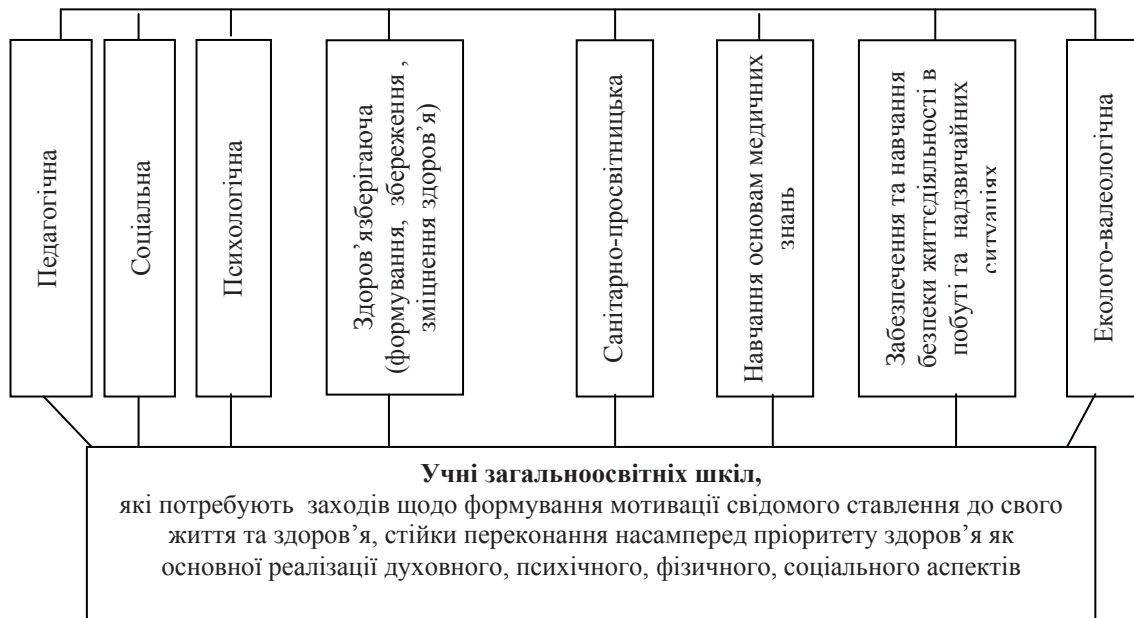

Рис. 1. Основні види та напрямки діяльності майбутніх учителів основ здоров'я

У своїй праці Л. Мархадаєв зазначає, що «соціальний розвиток особистості — це кількісна та якісна зміна особистісних структур в процесі формування людини, його соціалізації та виховання» [6]. Отже, саме педагог спрямовує в процесі навчання в школі на формування та розвиток в школярів якостей, здібностей, образу їхнього життя, звичок поведінки людини відповідно до загальноприйнятих в суспільстві соціальних правил та норм. У соціальному замовленні вищої школи на фахівця насамперед відбувається як потреба суспільства в випускниках вищих навчальних закладів, спроможних виконувати культуроздоров'язбережувальну, культуротрансляційну та культуротворчу функції, а також потреба особистості студента в загальному та професійному розвитку. Ми цілком погоджуємося з думкою, що потреба суспільства на фахівців, здатних виконувати культуроздоров'язбережувальну, культуротрансляційну та культуротворчу функції є важливим завданням. В соціальному замовленні вищої школи на підготовку висококваліфікованих майбутніх учителів основ здоров'я, готових здійснювати професійну діяльність з метою формування, збереження та зміцнення фізичного, духовного, психічного, соціального здоров'я підрастаючого покоління відбувається як потреба суспільства у цих фахівцях.

ВИСНОВКИ. В умовах модернізації вищої освіти майбутній вчитель основ здоров'я повинен володіти ґрунтовними знаннями з валеології, основ медичних знань, безпеки життєдіяльності людини, доскональними фаховими вміннями. У майбутнього вчителя основ здоров'я важливо розвивати педагогічні здібності, фахову самосвідомість, а також формувати навички самонавчання та самовдосконалення. Таким чином, формування готовності майбутнього вчителя основ здоров'я до професійної діяльності набуває особливої значущості в сучасних умовах.

ПЕРСПЕКТИВИ. Подальші дослідження передбачається провести в напрямку інших проблем підготовки майбутніх учителів основ здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горацук В.П. Формирование культуры здоровья школьников (теория и практика) / В. П. Горацук. — Луганськ: Альма-матер. — 376с.
2. Гончаренко М.С. Валеогический словарь / М.С. Гончаренко. — Харків, 1999. — 316с.

3. Закон України „Про загальну середню освіту”. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/651-14>.
4. Лук'яненко М.І. Теоретико-методичні засади розвитку педагогіки здоров'я в Україні : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.01/ Лук'яненко Микола Іванович.— Луганськ. — 400с.
5. Мардахаев Л.В. Социальная педагогика / Л. В. Мардахаев. — М.: Гардарики, 2003.— 269с.
6. Матвієнко О.В. Створення моделі спеціаліста на засадах теорії освітньої інноватики / Матвієнко О.В. // Педагогіка і психологія.— 2004.— №3.— С. 44–52.
7. Радченко А. В. Професійна підготовка майбутніх вчителів основ здоров'я у вищому навчальному закладі: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Радченко Аліна Володимирівна. — 2012. — 260 с.

УДК 796.071.42: 378

Василенко М.М.

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ ФІТНЕС-ТРЕНЕРА» В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

У статті обґрунтовано необхідність введення дисципліни «Професійна майстерність фітнес-тренера». В основі розробки програми є розуміння професійної майстерності як системної властивості особистості фахівця. Наведено фрагмент відповідної навчальної програми дисципліни.

Ключові слова: професія; фітнес-тренер; бакалавр; вища освіта; професійна майстерність.

***Василенко М.Н. Роль и место дисциплины «Профессиональное мастерство фитнес-тренера» в процессе подготовки будущих специалистов.** В статье обоснована необходимость введения дисциплины «Профессиональное мастерство фитнес-тренера». В основу разработки программы положено понимание профессионального мастерства как системного свойства личности специалиста. Приведен фрагмент соответствующей учебной программы дисциплины.*

Ключевые слова: профессия; фитнес-тренер; бакалавр; высшее образование; профессиональное мастерство.

***Vasilenko M.N. Role and place of the discipline «Professional workmanship of fitness trainer» for the preparatory process of future specialist.** The necessary of discipline "Professional workmanship of fitness trainer" was substantiated. To the bases of development of program was laid the understanding of professional workmanship as a system property of professional's personality. A fragment of an appropriate educational program of the discipline was showed.*

Key words: profession; fitness trainer; bachelor; higher education; professional workmanship.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. У зв'язку з введенням в 2010 році в Україні нової професії «фітнес-тренер», яка передбачає наявність у фахівця освітнього рівня «бакалавр», виникла необхідність у перегляді структури та змісту традиційних дисциплін та розробці нових. У Національному університеті фізичного виховання і спорту України проводиться подібна діяльність, в результаті якої розроблено державний стандарт напряму «Здоров'я людини» [7]. Однією з нових дисциплін, поданих у вищевказаному документі є «Професійна майстерність фітнес-тренера». Необхідність введення такої дисципліни обумовлена низкою факторів. По-перше, існує потреба сучасного суспільства в конкурентоспроможному молодому спеціалісті після закінчення вищого навчального закладу. По-друге, це необхідність синтезу знань, умінь і навичок отриманих студентами в процесі навчання. По-третє, це поява нової професії, яка має специфіку діяльності, а значить і шляхи досягнення високого професійного рівня.

Робота виконана згідно теми 3.9 «Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації» (№ держреєстрації 011U001735) науково-дослідницької роботи в НУФВСУ Зведеного плану НДР в сфері фізичної культури і спорту на 2011-2015 рр. Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Підставою для розробки навчальної дисципліни було вивчення науково-методичної літератури, передового практичного досвіду, власні дослідження. Серед найбільш значущих джерел можна виокремити роботи К. Д. Волкова [6], С. А. Хазової [13], Т.Г. Беставішвілі [3], в яких розглядалися питання змісту професійної діяльності фітнес-тренера, обсяг його компетенцій. Крім того, нами враховувалися наукові положення сучасних психологічних концепцій